

ВІДКРИТИЙ УРОК ДО ДНЯ МАТЕРІ

МІЦНІСТЬ ШЛЮБУ ЯК ІДЕАЛЬНИЙ ПРИНЦИП ІСНУВАННЯ СІМ'Ї

Мета: навчити учнів розуміти важливість обов'язків людини щодо ближнього в сім'ї; навчити розуміти зміст поняття «міцний шлюб»; заохотити до роздумів над способами прояву любові в родині; розвинути вміння аналізувати зміст літературних джерел з огляду на актуальність проблеми і висловлювати власні міркування про ідеал шлюбу на прикладі благочестивих праведних сімей; визначити риси характеру та вдачі особистості, які сприяють щасливому шлюбу та гріховні схильності, що заважають тривалості та злагоди у шлюбі, виховувати прагнення до створення міцного шлюбу як складової сталого розвитку.

ХІД УРОКУ

(у скороченні)

I. Вступна частина.

1. Організаційний момент.

Слово вчителя. Як говорив Сократ, «поговори зі мною, і я скажу, хто ти». Мабуть, одна з головних цінностей людства – вміння спілкуватися, а робити це посправжньому гарно, правильно, ефективно, наприклад, у шлюбі – ще і життєво важливо.

II. Основна частина.

1. Перевірка домашнього завдання.

Учні зачитують твори-роздуми за поданими цитатами.

«Не можна знайти щастя в шлюбі, якщо ви не принесли його з собою». NN

«Щасливий шлюб – це коротка розмова, яка завжди здається дуже красивою». Андре Моруа

Висновок учителя. Ваші роздуми прекрасно ілюструють, що ви розумієте, як важливо самому бути в шлюбі гідною людиною і створювати поруч із собою всі умови для того, щоб інші теж відчували себе повноцінною особистістю, черпали із сімейного стану «одружений» – «одружена», неначе із джерела, сили для життя.

2. Актуалізація опорних знань.

Вправа «Власний погляд»

Учні отримують картки зі твердженнями (одну і ту ж саму картку отримує пара чи кілька учнів; учитель не говорить про це, щоб по закінченні роботи порівняти думки за однаковими сентенціями). Картки подаються з текстом і вільним місцем для запису відповіді, що містить власний погляд учня на проблему.

• Коли приходиться справжнє кохання, людина втрачає відчуття вільної гри по життю. Водночас вона відчуває себе неначе під дією якогось закону...

• Як пізнається справжня любов: вже не можеш жити по-іншому, не можеш бути з іншими. Любов – це обраність, і така обраність призводить до шлюбу...

• Шлюб – це підсумок, який підбивається сам собою. Адже, коли чоловік і жінка охоплені справжнім коханням і вже не мо-

жуть один без одного, тоді вони утворюють творчу, єдину, нову, чудову спільноту...

• Шлюб – це оновлююча життєва цінність, яка прагне бути визнаною Богом і людьми: узгодженою, освяченою, поважною і під охороною...

• Справжня любов – це і тягар відповідальності, і відгуки болю... Хто про це не пам'ятає, той не пізнає і жертвовності.

3. Мотивація навчання

Слово вчителя. Неможливо людині жити у шлюбі і не прагнути того, щоб він був єдиним, міцним, справжнім, життєдайним і неповторним. Для цього потрібно підготувати справжнє під'ручтя, прикласти зусиль з обох сторін і не переставати рухатися в цьому напрямку. Про це під'ручтя і піде мова на уроці.

4. Повідомлення теми уроку і очікуваних результатів.

5. Процес засвоєння та усвідомлення нових знань.

Вправа «Біблійні принципи під практичним кутом»

Учні пропонується дати пояснення біблійних висловлювань-рекомендацій щодо повсякденного життя у шлюбі.

Притчі 14:20: «Бідного невидять навіть близькі його, а у багатого багато друзів».

Варіанти коментаря. Дуже часто в сім'ях виникають конфлікти через гроші. Навіть у тих сім'ях, де є гроші, виникають конфлікти тоді, коли буває їх нестача. Тому дуже важливо мати стабільний дохід, і про це треба турбуватися заздалегідь. Вчиться заробляти і мати гроші.

Заклик «з милим рай і в шалаші» лунає недовго, потім починається реальне життя: великі витрати, несподівані рахунки, кредити. Якщо молодята не потурбувалися про матеріальні джерела до весілля, то рай швидко закінчується, і життя часто перетворюється на суцільні суперечки з приводу нестачі грошей.

Якщо грошові ускладнення виникають з надзвичайних обставин (втрата роботи, хвороба людини тощо), слід вчитися прийняти свою половину і в радості, й у горі, в бідності та багатстві; якщо треба – підставити плече, бо саме такого вимагає християнській підхід до шлюбу.

Псалом 126:1: «Якщо Господь не створить будинок, даремно трудяться його будівники; якщо Господь не береже місто, даремно пильнують нічні сторожі».

Варіанти коментаря. Скільки б ми не прочитали книг про сім'ю і якими б мудрими ми не були у своїх очах – успіх сімейного життя знаходиться в руках Божих. Ми зацікавлені у тому, щоб не просто носити Бога у серці, але мати довіру до Нього, певні теплі стосунки, які створюватимуть наше майбутнє. На жаль, небагато сімей знають і пам'ятають про це.

Притчі 14:1: «Мудра жінка будує дім свій, а дурна зруйнує його своїми руками».

Варіанти коментаря: Чому саме про руки йдеться в біблійному тексті? Руки дружини, матері, жінки – важлива деталь. Можливо, жінка вміє гарно співати, та це аж ніяк не допоможе їй гарно готувати їжу, тримати дім у порядку і чистоті, одяг – гарним і охайним. У житті виникають різні критичні ситуації, в побутовому сенсі, з яких треба швидко виходити і правильно поводитися під час негарздів. Важливо бути самостійними в побутових питаннях і вміння виходити з критичних ситуацій.

Притчі 19:1: «Дом і імення – спадок від батьків».

Варіанти коментаря. Батьки – найдорожче, що мають діти. Як важливо пам'ятати це, адже молоді подружжя є продовженням своїх батьків, і абсолютно незалежними від попереднього покоління воно бути не може. Шанування, повага, які виражаються не тільки у словах, а й у справах – це те, що ми повинні віддавати батькам. Вони прагнуть продовжувати теплі родинні стосунки з молодим подружжям, яке зі свого боку має підтримувати дружбу та взаємопорозуміння з батьками, а з часом – дати їм і матеріальну підтримку, увагу та догляд.

Слово вчителя. У наш час, коли на жаль, руйнуються традиційні сімейні цінності, найбільше випробування випадає на долю сім'ї. З небувалою гостротою постає питання у наші дні про істинний, правдивий, Божий вимір союзу чоловіка та жінки, про життя в шлюбі та існування міцного шлюбу. І навіть слово «існування» замале для поняття «шлюб» – вірніше було б казати «його буття», а не «виконання певних соціальних функцій». Від того, як кожен член сім'ї розуміє, що таке шлюб: перед своїм сумлінням, перед суспільством, перед Богом.

Вправа

«Вчимося аналізувати»

Учні пропонується текст соціологічного дослідження. Після знайомства з ним слід погодитися чи не погодитися з наведеними ознаками (можна додавати власні і розширити пояснення ознаки за зразком, наведеним у тексті).

«Під час дослідження, проведеного у 2009 році, з'ясовано, що зі всіх життєвих цінностей найважливішою для респондентів є сім'я. Найважливішими ознаками міцної сім'ї названі: відданість; вдячність і любов; час, що проводиться разом; духовне благополуччя; здатність справлятися зі стресами».

Відданість. Словник визначає «відданість» як «стан активної емоційної та інтелектуальної прихильності». Відданість як гідність сім'ї часто характеризується сильною прихильністю людини до тих, кого вона вважає членами своєї

родинної спільноти. Ця спільнота може бути ширшою, ніж сім'я в строгому сенсі слова. Вищенаведене визначення відданості має на увазі також, що це відчуття у всій повноті виявляється як на інтелектуальному, так і на емоційному рівнях.

Усередині сімейної спільноти відданість виключно на інтелектуальному рівні може свідчити про шлюб, від якого залишилася одна оболонка: подружжя віддане не один одному, а ідеї шлюбу як такої. Але стара мудрість свідчить: «Хочеш любити своїх дітей – люби свою дружину». Старозавітна притча стверджує, що одна із трьох речей, від яких страждає земля, це – нелюбима дружина (Притчі, 30:21-23). Діти, які постійно чують, що батьки не розлучаються тільки через них, ніколи не відчують себе в сім'ї комфортно; їм нема в кого вчитися міцним, здоровим взаєминам. Крім того, відданість, що виявляється тільки на інтелектуальному рівні, може виражатися в жорсткій, суворій сімейній системі, не пристосованій до спільного вирішення проблем, коли подружжя не вміє нормально сприймати природні перехідні періоди в житті сім'ї.

Відданість, що виявляється виключно на рівні емоцій, виражається в пристрасній, але часто її недостатньо для стійких, тривалих сімейних взаємин. Саме її називають «любов'ю без розуму» («fatuus love»). Дослідження показали, що протягом першого року сімейного життя більшість сімейних пар випробує відчуття розчарування – від помірного до сильного. Ці дані вірно відображають реальність: шлюби, засновані на сильній емоційній прихильності, рідко виявляються довговічними.

Справжня відданість – це не тільки емоційна або інтелектуальна прихильність, але об'єднання того й іншого. Цей тип відданості ми бачимо в сімейних спільнотах, де кожен член сім'ї відчуває, що інші члени родини високо цінують його. Смоллі (Smalley) (1993) називає це «честю» («honor») і далі доводить, що це – найважливіша складова здорової сім'ї. Коли члени сім'ї шанують і цінують один одного, у кожного виникає відчуття захищеності, яке сприяє зростанню особи і сім'ї в цілому. Інтелектуальна та емоційна відданість – ідеальна якість для сім'ї, наріжний камінь для її розвитку.

Вдячність і любов. У дружних сім'ях люди щиро люблять один одного і не приховують цього від інших. За іронією долі, саме такі найважливіші взаємини ми часто схильні сприймати як належне. У класичній книзі «Мистецтво любові» (1956) її автор, Ерік Фромм, стверджує, що кращий спосіб стати коханим – любити. У проявах справжньої вдячності і любові звичай виявляється відмінність між ніжним і суворим батьком.

Слова, промовлені вголос, теж можуть зробити величезний вплив на внутрішньосімейні стосунки. Апостол Іаков у своєму посланні радить дуже обережно ставитися до мови, порівнюючи її з іскрою, здатною розпалити пожежу (Іак. 3:5-6). Люди, які в дитинстві чули в сім'ї лише докори, часто страждають від заниженої самооцінки і нездатності адекватно висловлювати свої добрі почуття. І, навпаки, дослідження показують, що батькам, які постійно і щиро висловлюють дітям свою любов, вдається виростити дітей, упевнених в собі, здатних приборкувати труднощі.

Вдячність і любов виявляються також у здатності сім'ї вирішувати конфліктні ситуації. Дослідники визначають справжню спільність як об'єднання людей, де конфлікти не спричиняють за собою «емоційного кровопролиття». У будь-якій сімейній системі конфлікти неминучі. Більш того, повна відсутність зовнішніх проявів незадоволеності може свідчити про те, що члени сім'ї з тієї або іншої причини бояться вільно висловлювати свої думки і відчуття. У здорових сім'ях конфлікти долаються за допомогою навиків конструктивного спілкування, спілкування зі знаком «плюс».

Час, що проводиться разом. Дослідники звернулися до 1500 школярів з питанням про те, що таке, на їхню думку, щаслива сім'я. Відповідь, яка часто повторювалася, свідчила: «Це сім'я, де люди проводять час разом». Багато сімейних проблем пов'язано з тим, що члени сім'ї не вмінють цілеспрямовано та «якісно» проводити час разом. Одна з найбільших небезпек для сім'ї в індустріальному суспільстві полягає в постійному відкладанні спільного проведення часу «на потім». У книзі «Як упорядкувати свій внутрішній світ» Гордан Макдональд (1984) називає такий стан справ «тиранією необхідності над першочерговістю». Сім'ї, в яких люди знаходять час один для одного, набагато міцніші і стійкіші, особливо – перед труднощами. Наприклад, сімейний туристичний похід є одним з яскравіших способів сумісного проведення часу, що поєднує в собі і радість, і труднощі; саме таке поєднання зміцнює і зближує сім'ю.

Проводити час разом можна і в найпростіших, буденних формах. Приємні спогади про такі, здавалося б, рядові події, як сімейний обід або похід усієї сім'єю до парку. Це невидимо, але міцні зв'язки, що пов'язують сім'ю воедино.

Духовне благополуччя. І ще одне відкриття: дослідження виявили пряму залежність між благополуччям сім'ї та її релігійністю. Достатньо один раз уважно прочитати опубліковані результати опитів, щоб побачити: віра знижує такі проблеми, як зради,

Християнська етика. Сімейні цінності

вагітність у підлітків, самогубство, вживання наркотиків, алкоголізм, правопорушення; і, навпаки, підвищує відчуття власної гідності, згуртованість сім'ї і загальне благополуччя. У людей, які відвідують церкву хоч би раз на місяць, вірогідність розлучення понад два рази нижча, ніж у людей, які бувають в церкві кілька разів на рік. Крім того, релігійна спільнота підтримує своїх членів в перехідні або кризові періоди сімейного життя, це: вступ до шлюбу, народження дитини, хвороба члена сім'ї, втрата роботи, нещасний випадок тощо.

Здатність справлятися зі стресами. Стреси в нашому житті неминучі. Міцні, дружні сім'ї також схильні до стресів. Дослідження доводять, що основні чинники стресу в родині, – це: серйозна хвороба, операція, смерть кого-небудь з членів сім'ї; подружня криза, пов'язана з проблемами дорослих дітей і їх подружжя, небажаною вагітністю тощо. Ще одне дуже серйозне джерело стресу – економічні проблеми.

Таким чином, ознака міцної сім'ї – це не відсутність стресових ситуацій, а вміння подолати їх. Це краще за все вдається сім'ям, члени яких здатні проявити гнучкість, пристосуватися до ситуації, узяти на себе невдастливі їм функції – підтримати сім'ю. Крім того, в міцних сім'ях люди вміють приймати потрясіння як можливість для зростання і не соромляться попросити про допомогу в скрутну хвилину. Багато міцних сімей звертаються до консультантів за порадою, як найкращим чином справитися зі стресом.

Розгляд достоїнств сім'ї дозволяє зробити висновок: у всіх міцних, дружних сімей є спільні риси, які, можливо, не залежать від країни мешкання і культурних особливостей. Проте слід зазначити, що в рамках власної культури самі сім'ї краще за кого б то не було вміють визначати і ці достоїнства, і способи, якими вони створюються в сім'ї. Українцям важливо усвідомлювати, що економічний і культурний розвиток нації тісно пов'язаний зі здатністю визначати, берегти і стимулювати достоїнства міцної сім'ї.

Слово вчителя. Найкращим вихователем є живий взірць – батьки та попередні покоління. Та бувають і такі випадки, коли живий приклад не є позитивним. Тоді нам на допомогу приходять історія, життєописи таких осіб, вчинки і думки яких залишили по собі добру пам'ять, бо самі ці особи були прикладом для наслідування. Їхнє життя, незалежно від часу і простору, політичних уподобань чи особистих амбіцій привертає до себе увагу і спонукає до того, щоб і самому змінити на краще свої життєві орієнтири. І ми гортаємо сторінки життів Святих та благочестивих шлюбів.

Екскурс в історію та літературу

Інформацію надають учні, які заздалегідь опрацювали матеріал і підібрали до неї коментар з тематики уроку. Завдання для решти класу: законспектувати ті частини доповіді, в яких є ілюстрації прояву міцної родини.

Прогнозування:

– Якими якостями володіли герої оповідань?
– Чим могла вразити ця історія?

Святі Петро та Февронія

Розповідь про князя і селянку, чий любов і вірність стали прикладом християнського подружнього життя. (Детальніше – на сайті газети «Джерело» <http://gdjereho.jimdo.com/ланки-освіти/середня-школа-1/етика-віри/>).

Вплив родини на життя Івана Семеновича Нечуя-Левицького

На початку ХХ століття кияни часто могли бачити невисокого сивого дідуся, який із ципком у руці надвечір прогулювався Хрещатиком чи милувався схилами Дніпра. І мало хто знав, що це видатний український письменник Іван Нечуй-Левицький.

Народився Іван Семенович Левицький (Нечуй – літературний псевдонім) у мальовничому містечку Стебліві на Черкащині, в родині священника. Перші ази науки хлопчина здобув у батьківській школі, яку той організував для сільських дітей. Проте ця школа проіснувала недовго. Пан-управитель закрив її, пояснюючи це тим, що не буде кому працювати на полі, якщо всі мужики стануть грамотними.

Дитинство майбутнього письменника нічим не відрізнялося від дитинства інших дітей, хіба що в нього була няня, стара селянка Мотря. Вона співала йому пісні, розповідала про народні боголюбиві звичаї. Мама, весела й життєрадісна жінка, присвятила своє життя вихованню дітей: крім Івася, у сім'ї було ще дві пари близнят.

Коли Іванові минуло сім років, батьки віддали його на науку в Богуславське духовне училище. Умови навчання були важкими, дисципліна – суворою. Після закінчення училища Іван продовжив навчання у семінарії, а потім – у Київській духовній академії. Але допитливому юнакові було замало знань, отриманих на заняттях. Він самостійно вивчав німецьку і французьку мови, знайомився з творчістю святих отців, вивчав Марка Вовчка, Гоголя, Пушкіна, Сервантеса і, особливо, Шевченка, якого любив ще з дитинства.

Отримавши звання магістра богослов'я, Іван Семенович не поспішав бути священником, а вибрав шлях викладача словесності. Двадцять п'ять років віддав педагогічній праці. Уся його творчість загалом свідчить про глибокий патріотизм письменника. Він цінував історію рідного народу, його самобутність. Любов'ю до літератури І.С. Нечуй-Левицький завдячує батькові – той був зятим книголюбом-читальником. Мав удома багато праць з історії, зокрема рукописних.

Послання батька – Семена Левицького – знайшли в селищі Стеблів на Черкащині. Реліквія пролежала у старому фундаменті 160 років. На знахідку випадково натрапили будівельники із Закарпаття під час відновлення Свято-Вознесенської церкви, яку спалили на Усікношення в 1923 році. Металевий предмет, завдовжки 27 сантиметрів, 4,5 см – у діаметрі, випадково виковтився з-під наріжного каменя фундаменту. Капсула із цупкого поквільного матеріалу, залита смолою, зберігала послання на трьох сторінках, написане рукою батька Івана Нечуя-Левицького.

Його почерк директор літературно-меморіального музею Івана

Нечуя-Левицького Сергій Хаврус впізнав одразу, оскільки в музеї зберігається церковна книга, написана Семеном Левицьким російською мовою з використанням латини. Перші слова такі: «Святої Троице Слава!», а далі «10 сентября закладається церква з волі Самодержця Государя Николая Павловича, з благословення Митрополита Київського і Галицького Філарета».

На місці біля церкви залишилися два кладовища, де поховані три священники. Серед них Стефан і Семен Левицькі – дід та батько Івана Нечуя-Левицького. Нині на цьому місці будують нову церкву – Свято-Вознесенську. А послання пращурів зберігатимуть у літературно-меморіальному музеї.

Сучасники високо цінували талант Івана Нечуя-Левицького. Панас Мирний порівнював його з великим музиком, що «на чудовій скрипці грає і своєю грою вражає думку і серце».

Родина Сірків із роману Івана Багряного «Тигролови»

1882 рік... З кількох губерній селяни зібралися в Одесі, звідси їх везтимуть пароплавом на «нові землі», у новий, ще нікому не відомий край. Важкий морський шлях чекає на сміливців: через Індійський океан аж до гирла Амура. Але нічого не поробиш, жити в Україні немає ніякої можливості: землі не вистачає, волі, яку так усі люблять і цінують, нема. Отож...

Серед цих першопрохідців були й старі Сірки, які переїхали на Далекий Схід з Полтавщини ще в 1887 р. Минали роки. Люди утворювали на Далекому Сході цілі міста, назви їм давали свої: Чернігівка, Київ, Полтавка, Україна, Катеринославка тощо. Дійсно, багато не витримало труднощів. Але Сірки не такі. У них дух переможців. Вони вирішили кинути виклик суспільству – «по-своєму таки віку доживати». І не злякало їх те, що більшовики повели політику розкуркулювання. Сірки – справжні господарі. Тому вони вирішили відокремитись від інших і не піддаватися колективізації.

Тепер родина живе у лісових нетрях Сіхоте-Аліня. До найближчого поселення, що складається із кількох хат, – 50 кілометрів. Здавалося, що ніхто і ніщо не може порушити їхній спокій. Але сталася несподіванка – у їхнє життя увірвався ще один українець, ще один переселенець, але вже недобровільний. Григорій Многогрішний, рятуючи від звіра Наталку, дочку старого Сірка, поранений, втратив свідомість, і дівчина принесла його на собі додому.

Саме через враження цього хлопця ми і дістаємо уявлення про те: хто такі Сірки, чим вони займаються, як живуть. Тільки Григорій прийшов до пам'яті, побачив у кімнаті образи в рушниках, матір в очіпку та старовинні спідниці, молоду дівчину, руками якої в кімнаті усе так дбайливо уквітчано. Національна забарвленість життя Сірків була не лише зовні. Вони жили за старими звичаями, підтримували християнські традиції предків.

Найголовніше, що зберегли Сірки від своїх пращурів, це духовна незалежність, гідність, а від того – і моральне здоров'я. Кожен член родини Сірків є особистістю абсолютно природною, такою, яка живе у злагоді з собою та з найближчими людьми. Фізичну та моральну силу родини підкреслює ще й той факт, що вони ледь не єдині у цьому краї ловлять тигрів. А ввіймати такого звіра живцем – справа серйозна і нелегка, це найвище мистецтво. Захоплює також гармонія, яка панує в родині Сірків. Усе тут ґрунтується на взаємоповазі та взаєморозумінні між членами родини. Такі стосунки – наслідок християнських традицій української сім'ї.

Голова родини – Денис Сірко – основний працівник, фізично сильний, кремезний, з ще не втраченою реакцією мисливця. Але він не тільки добрий мисливець, він ще і творча людина. Розповідаючи про своїх предків, що пливли до Далекого Сходу морем, перетворювався на кобзаря. А під час Різдва перед нами постає і зовсім інша людина, що є носієм релігійної культури.

Берегиню усього роду Сірків є мати. Вона справжня господиня, чекає на повернення з полювання свого чоловіка і дітей. Будучи вивезеною з України ще дитиною, вона все ж таки пам'ятає своїх предків, зберігає історію свого роду, тужить за Батьківщиною. Саме вона, ця проста жінка, створює атмосферу добра, злагоди, взаємоповаги і взаєморозуміння.

Додаткове творче завдання

Запропонуйте рядки з цих оповідань, які можна використовувати як риси до опису благочестивого шлюбу?

6. Закріплення вивченого матеріалу.

Арт-завдання

Розгляньте картину Джованні Баттиста Торриглі. Запропонуйте назву цієї картини; зробіть висновок: чи можна родину, зображену на полотні, вважати міцною? Поясніть свою думку.

(Для довідок: назва картини «Щаслива родина»)

Запитання до дискусії

Учні отримують достатньо довгий аркуш папіру, на якому кожний відмічає свою відповідь на запитання: «Як можна виховати в умовах сучасного світу чоловіка та жінку як майбутніе подружжя?»

Відповіді учнів озвучує вчитель, питання обговорюються у бліц-форматі.

«Заборонений вираз»

Завдання. Поясніть, про що свідчить кожен «заборонений вираз» та до чого може призвести використання кожного вислову.

– Я тисячу разів тобі говорив/ла, що...

– Скільки разів треба повторювати...

– Про що ти тільки думаєш...

– Невже тобі важко запам'ятати, що...

– Невже ти не бачиш... тобі незрозуміло, що...

– Ти став/ла таким нудним/ою, грубим/ою, неуважним/ою...

– Усі люди, як люди, а ти...

– Чому ти до мене пристала/в...

– Ти такий же, як і твій батько (мати).

Вправа «Творча світлиця»

Учням пропонується прочитати текст, який вони мають закінчити. Головне: закінчення оповідання має відображати тему і проблематику заняття. Вчитель наприкінці запитує, чому учні склали саме таке закінчення оповіді і зачитує оригінал.

«Усі ми проживаємо різне життя, і цей процес можна порівняти з іншими процесами, щоб проілюструвати те, як же ми живемо. Для когось життя – це пісня, для когось – кроки складного шляху, для інших – блукання лабіринтом. А для когось життя – це написання оповіді чи історії».

Що ж тут найважливіше?

Малюк сидить і дивиться, як бабуся пише листа, та й питає:

– Ти пишеш, що відбувається з нами. Може, ти напишеш про мене?

– Ти відгадав. Я пишу про тебе. Але важливіше не те, про що я пишу, а чим я пишу. І я б хотіла, щоб коли ти виріс, ти був схожим на цей олівець».

Малюк дивиться на олівець із цікавістю, але не помічає нічого особливого. Він такий же, як і усі олівці, які я бачив!

– Все залежить від того, як дивитися на речі...»

Закінчення оповіді. Цей олівець має п'ять якостей, які потрібні для того, щоб жити у злагоді і в сім'ї, і в суспільстві. По-перше, ти можеш бути генієм, та ти не можеш забувати про існування Керуючої Руки. Ми називаємо її Богом і маємо завжди себе віддавати на Його волю. По-друге, щоб писати, час від часу треба гострити олівець. Ця операція дещо для нього неприємна, викликає біль, але після цього олівець може писати тонко. Отже, навчися переносити біль, щоб ставати краще. По-третє, якщо використовувати олівець, то в порівнянні з кульковою ручкою, він зручніше: завжди можна стерти те, що вважаєш за невірне, помилкове. Запам'ятай: не завжди погано виправляти помилки. Часто – це гарний спосіб утриматися на вірному шляху. По-четверте, для олівця важливіше не деревина, з якої він зроблений, не його форма, а графіт, який знаходиться всередині. Тому завжди думай, що знаходиться всередині тебе. І на решті, по-п'яте, олівець завжди залишає по собі слід, відбиток. Так і ти залишаєш по собі відбиток своїми вчинками і тому обдумуй кожен крок.

III. Завершальна частина

1. Рефлексія. Підбиття підсумків уроку.

Вчитель оцінює роботу учнів на уроці.

2. Домашнє завдання.

Підготувати презентацію за життями святих Андрія та Наталії – покровителів подружнього життя.

Олена РОГОВА, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії освіти ДОШПО; Антоніна НІКІТІНА, заступник директора з навчально-виховної роботи СЗШ № 135, Дніпропетровськ